

Οι προκλήσεις της Νέας Οδηγίας για τα στερεά απόβλητα

Άννα Καρκαζή

Περιεχόμενα

1. Οδηγία-Πλαίσιο: Τεράστια Πρόκληση
2. Βασικές Αρχές της νέας Οδηγίας
3. Σήμερα στην Ελλάδα...
4. Η αντίστροφη μέτρηση για την υιοθέτηση της νέας Οδηγίας Πλαίσιο

1. Νέα Οδηγία –Πλαίσιο: Τεράστια Πρόκληση

Η νέα οδηγία πλαίσιο (98/2008/ΕΚ) ψηφίστηκε στις 19/11/2008 & εισάγει πολλές καινοτομίες ... αλλά:

- Η εναρμόνιση της Ελλάδας με την Οδ. 99/31 χρειάστηκε 44 μήνες (ΚΥΑ 29407/3508/2002), χωρίς καμία προσαρμογή στα ελληνικά δεδομένα. Τι θα συμβεί αυτή τη φορά;
- Σε κανένα άλλο τομέα πολιτικής για το περιβάλλον δεν υπάρχουν τόσο μεγάλες εθνικές διαφορές όσο στον τομέα των αποβλήτων
- Μέχρι σήμερα στην Ελλάδα υιοθετούμε αυστηρή νομοθεσία αλλά κατά την υλοποίηση οι πρακτικές είναι «χαλαρές». Το οικονομικό ζήτημα είναι πρώτο στην ιεραρχία.
- Το πιο «καυτό» ζήτημα, η διαχείριση των βιοαποδομήσιμων αποβλήτων, δεν έχει απασχολήσει ακόμη την Ελλάδα: στάση μη ενημέρωσης και πληροφόρησης.

Αν η Οδηγία υιοθετηθεί με βάση την μέχρι τώρα τακτική τότε είναι σίγουρο ότι το μέλλον προδιαγράφεται ιδιαίτερα δύσκολο...

Ας το δούμε ως «τεράστια πρόκληση»!!

2. Βασικές Αρχές

- ✘ Η ΔΣΑ εντάσσεται σε ενιαίο πλαίσιο με τις παραγωγικές διαδικασίες και την κατανάλωση → συναντά τη διαχείριση πόρων, την παραγωγή προϊόντων και την κατανάλωση → **LIFE CYCLE THINKING**
- ✘ Μια καλή πολιτική διαχείρισης των αποβλήτων είναι το κλειδί για την βελτίωση της αποδοτικής χρήσης των πόρων και τελικά την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων της ΔΣΑ στην κλιματική αλλαγή.
- ✘ Διακριτή διαχείριση των βιοαποβλήτων → συλλογή των ζυμώσιμων, πράσινων, κ.λ.π. αποβλήτων ξεχωριστά από τα υπόλοιπα.
- ✘ Κριτήρια τέλους ζωής των αποβλήτων → ανάπτυξη αγορών -επεξεργασία αποβλήτων με συγκεκριμένα αποτελέσματα → **προϊόντα και όχι απόβλητα**
- ✘ Σχέδια πρόληψης (2013): προγράμματα πρόληψης της δημιουργίας αποβλήτων που θα λαμβάνουν υπόψη ολόκληρο τον κύκλο ζωής. **Στόχος**: κατάργηση της σχέσης «οικονομική ανάπτυξη - περιβαλλοντικές επιπτώσεις»

3. Σήμερα στην Ελλάδα.....[1]

**Εθνικός Σχεδιασμός Διαχείρισης Αποβλήτων
(ΚΥΑ 14312/1302/2000)**

**Νέος Εθνικός Σχεδιασμός Διαχείρισης Αποβλήτων και
Περιφερειακοί Σχεδιασμοί Διαχείρισης Αποβλήτων
(ΚΥΑ 50910/2727/2003)**

*Ανάγκη για περαιτέρω εξειδίκευση
ΕΣΔΑ σε τοπικά σχέδια ΔΣΑ*

**Νομαρχιακοί Σχεδιασμοί Διαχείρισης
Αποβλήτων
(ΚΥΑ 69728/824/1996)**

*Αντιμετώπιση στην «τοπική μικροκλίμακα»
και τελικά μη βιώσιμες λύσεις*

3. Στην Ελλάδα σήμερα...[2]

Είναι οι ΠΕΣΔΑ εργαλείο χάραξης πολιτικής?

💡 Αντίληψη από την Πολιτεία:

❖ Κανονιστικό πλαίσιο νομιμοποίησης των υφιστάμενων έργων και αυτών που ήδη έχουν δρομολογηθεί

💡 Αντίληψη από τους μελετητές:

❖ Καμία εμβάθυνση σε ολόκληρο τον κύκλο ζωής των αποβλήτων. Εξάντληση του σχεδίου σε ΧΥΤΑ & ΜΕΑ

💡 Αντίληψη από την Τοπική Αυτοδιοίκηση:

❖ Σχέδιο για την «τακτοποίηση» των δικών τους ζητημάτων

Ενσωμάτωση της ανάλυση κύκλου ζωής των αποβλήτων στους ΠΕΣΔΑ

3. Στην Ελλάδα σήμερα...[3]

- Δεν υπάρχουν στοιχεία ποιοτικής σύστασης ανά Περιφέρεια → η εξειδίκευση των τεχνολογικών λύσεων επεξεργασίας βασίζεται σε βιβλιογραφικά δεδομένα
- Οι εκτιμήσεις των ποσοτήτων (όχι μόνο ΑΣΑ) γίνονται προσεγγιστικά
- Δεν υπάρχει στρατηγική και ενιαίο πλαίσιο για την εξειδίκευση των εθνικών στόχων σε περιφερειακό επίπεδο καθώς και για το τι επιδιώκει η κάθε Περιφέρεια. Κατά την εκπόνηση των ΠΕΣΔΑ δεν ακολουθείται κοινή μεθοδολογία για τον ποσοτικό προσδιορισμό των στόχων της κάθε Περιφέρειας

3. Στην Ελλάδα σήμερα...[4]

- ✓ Η προεπεξεργασία των (βιοαποδομήσιμων) αποβλήτων πριν την ταφή συστηματικά αγνοείται και υποτιμάται (*Προαιρετική; Μήπως αρκεί η ΔσΠ συσκευασιών;*)
- ✓ Η πρόληψη και η μείωση των αποβλήτων δεν συνοδεύονται από συγκεκριμένες προτάσεις για δράσεις για επίτευξη συγκεκριμένων στόχων... συνήθως γενικά «ευχολόγια»
- ✓ Οποιαδήποτε πρόταση συνήθως είναι «**τραγικά**» ακριβή σε σχέση με την υφιστάμενη κατάσταση και επομένως δύσκολα... αποδεκτή και εφαρμόσιμη!!
- ✓ Οι διαδικασίες έγκρισης και αδειοδότησης ενός έργου (ΣΜΠΕ, ΠΕΣΔΑ, ΠΠΕ, ΜΠΕ) είναι χρονοβόρες με αποτέλεσμα κάθε χρονοδιάγραμμα που προτείνεται στον ΠΕΣΔΑ να είναι τελικά ανεδαφικό!!

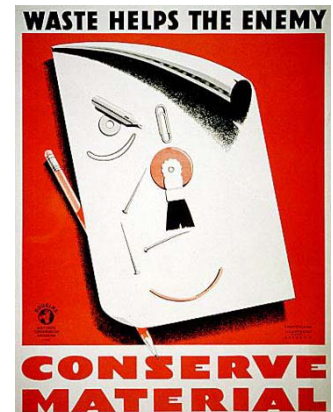

3. Στην Ελλάδα σήμερα...[5]

- Υιοθετούμε την αυστηρή Ευρωπαϊκή νομοθεσία (έστω και με καθυστέρηση) αλλά την ώρα της υλοποίησης οι πρακτικές είναι «χαλαρές»
  - Τα βήματα για την μείωση και την πρόληψη είναι μικρά έως ανύπαρκτα
  - Η διαχείριση των αποβλήτων δεν συνδέεται με την διαχείριση των πόρων
  - Τα **ΣΔΙΤ** που είναι ένα εργαλείο ανάπτυξης παρουσιάζει προβλήματα
-

3. Στην Ελλάδα σήμερα...[6]

- Υπάρχει η μονόπλευρη οπτική γωνία των μεγάλων κεντρικών μονάδων επεξεργασίας
- Διαχείριση ακόμη και σήμερα μπορεί να θεωρείται η διάθεση
- Η ανακύκλωση είναι “tredy”
- Η τιμολογιακή πολιτική στην ΔΣΑ ....απλά δεν υπάρχει
- Τα κίνητρα για την συμμετοχή των πολιτών αλλά και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι ανύπαρκτα

4. Η αντίστροφη μέτρηση για την υιοθέτηση της νέας Οδηγίας Πλαίσιο

Λόγοι για περιορισμένη αισιοδοξία:

- ✓ Η συσσωρευμένη εμπειρία από τις διαφορετικές πρακτικές της ΕΕ για την αντιμετώπιση των θεμάτων της ΔΣΑ, μπορεί να μεταδώσει συγκεκριμένες **πρακτικές που είναι κατάλληλες για τη χώρα**
  - ✓ Η ολοένα και μεγαλύτερη **ωριμότητα των Φορέων Διαχείρισης**, στους οποίους πλέον πέφτει το βάρος της μελέτης υλοποίησης και παρακολούθησης της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, και τέλος
  - ✓ Η αίσθηση της τελευταίας ευκαιρίας από μόνη της, μπορεί να αποδειχθεί **μοχλός πίεσης**.
-

4.1 Και τώρα τι??

- ✓ Λύση του αδιεξόδου με την Οδηγία 99/31 (ΚΥΑ ΗΠ 29407)
- ✓ Να ανακοινωθούν εργαλεία που θα οδηγήσουν στην εκτροπή των αποβλήτων και κυρίως των βιοαποδομήσιμων αποβλήτων από την ταφή
- ✓ Να αναπτυχθούν τα εργαλεία εκείνα που θα διευκολύνουν τη λειτουργία των ελεγκτικών μηχανισμών & την ενεργοποίησή τους
- ✓ Λύση του αδιεξόδου των έντονων κοινωνικών αντιδράσεων και για τη χωροθέτηση μονάδων επεξεργασίας Α.Σ.Α.
- ✓ Αλλαγή της επιφυλακτικής στάσης ως προς την επεξεργασία εκ μέρους των αδειοδοτούντων και γνωμοδοτούντων δημόσιων υπηρεσιών. Μείωση του χρόνου αδειοδότησης και επίλυση του ζητήματος με τα νομοθετικά κενά και τις αντιφάσεις
- ✓ Αλλαγή της απαρχαιωμένης τιμολογιακής πολιτικής

4.2 Και τώρα τι??

ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟΔΟΧΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ: Θέσπιση τέτοιων κριτηρίων σε Εθνικό Επίπεδο. Η «εργασία» αυτή δεν μπορεί να είναι θεωρητική :

- ✓ Αξιοποίηση των δεδομένων από τη λειτουργία των 3 μονάδων επεξεργασίας Α.Σ.Α
  - ✓ Έρευνα ποσότητας & ποιότητας των κομπόστ
  - ✓ Δημιουργία προδιαγραφών για τα δευτερογενή καύσιμα (RDF & SRF): Ελληνικές Προδιαγραφές με συνδρομή και μεγάλων πιθανών χρηστών αξιοποιώντας το CEN/TS 15357/2006. Ένταξη σε ΑΠΕ ;
  - ✓ Δημιουργία προδιαγραφών για τα υπολείμματα των μονάδων επεξεργασίας. Η εκτροπή βιοαποδομήσιμων πρέπει να μετράται ποιοτικά (π.χ. μέσω δεικτών κατανάλωσης οξυγόνου) και όχι ποσοτικά.
-

4.3 Και τώρα .....πως?? [1]

Εθνικό σχέδιο δράσης για την πρόληψη & την μείωση, με έμφαση στα ΒΑΑ → εξειδίκευση σε Περιφερειακό επίπεδο:

- Μέτρα αποσύνδεσης ανάπτυξης – παραγωγής αποβλήτων
  - Μέτρα για το σχεδιασμό και την παραγωγή προϊόντων
  - Μέτρα για την κατανάλωση και τη χρήση των προϊόντων
  - Μέτρα που επηρεάζουν το πλαίσιο παραγωγής αποβλήτων
- Τα υφιστάμενα προγράμματα ανακύκλωσης ως επί το πλείστον αποδεικνύονται ανεπαρκή – Απαιτείται εντατικοποίηση προγραμμάτων ενημέρωσης, πύκνωση μπλε κάδων, προσήλωση σε συγκεκριμένα υλικά. Τα ανακυκλώσιμα πρέπει να θεωρούνται αγαθά

4.4 Και τώρα .....πως?? [2]

➤ Η Ιεραρχία Διαχείρισης Αποβλήτων δεν οδηγεί σε αποφάσεις – Τα οικονομικά ζητήματα είναι καθοριστικά – Ανάγκη για νέες διαδικασίες λήψης αποφάσεων με ευρύτερη συμμετοχή

➤ Αλλαγή του τρόπου κοστολόγησης της ΔΣΑ → κίνητρα για συμμετοχή των πολιτών

➤ Θέσπιση κριτηρίων αποχαρακτηρισμού αποβλήτων για ενίσχυση της αγοράς των ανακυκλώσιμων προϊόντων – υπάρχει αγορά για τα προϊόντα από την εκτροπή βιοαποβλήτων?

**Μπορούμε να κάνουμε τώρα
την αλλαγή?**

Ναι μπορούμε!!

Ευχαριστώ